

Sygn. akt VI U 1335/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2019 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

Nr(...) z dnia 27 marca 2019 r.,

w sprawie: M. W.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie opłaconych składek

1) oddała odwołanie ;

2) zasądza od powódki M. W. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. 900 (dziewięćset)

złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją Nr (...) z dnia 27 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – działając na podstawie art. 83 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 6a, 6d, 6e, 6g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300) – odmówił M. W. zwrotu nienależnie opłaconych składek w 2008 r. w kwocie 1677 zł 86 gr oraz wypłaty odsetek za zwłokę.

Jednocześnie Zakład stwierdził, że dokona zwrotu jedynie nienależnie opłaconych składek za okres od 1/2014 do 6/2014, od 8/2014 do 12/2014, 3/2017, 6/2017, 2/2018 w kwocie 274,13 zł.

W uzasadnieniu tej decyzji Zakład wskazał, iż w dniu 1 marca 2019 r. wpłynął wniosek M. W. z dnia 28 lutego 2019 r. o zwrot nienależnie opłaconych składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Po rozliczeniu konta M. W. na podstawie dokumentów zapisanych w systemie informatycznym Zakładu, Zakład stwierdził nienależnie opłacone składki w kwocie 1951 zł 99 gr. Nadpłatę w kwocie 274,13 zł Zakład zwrócił na wskazany przez wnioskodawczynię rachunek bankowy. Jednocześnie Zakład odmówił zwrotu nienależnie opłaconych składek w kwocie 1677,86 zł za okres od 2/2008 do 7/2008 z powodu przedawnienia prawa do ich zwrotu.

Zgodnie z art. 24 ust. 6 g u.s.u.s nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat od dnia :

- 1) otrzymania zawiadomienia o kwocie nienależnie opłaconych składek,
- 2) opłacenia składek w przypadku braku zawiadomienia o kwocie nienależnie opłaconych składek.

Ponadto Zakład poinformował wnioskodawczynię, że zgodnie z art. 24 ust. 6d u.s.u.s. nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku o zwrot. Jeżeli nienależnie opłacone składki nie zostaną zwrócone w tym terminie, zgodnie z art. 24 ust. 6e u.s.u.s. zwrot ustalonej nadpłaty powinien nastąpić wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia złożenia wniosku. Ponieważ nienależnie opłacone składki, które nie uległy przedawnieniu, Zakład zwrócił w ustawowym terminie, brak było podstaw do wypłaty odsetek za zwłokę. Dlatego organ rentowy orzekł jak w sentencji decyzji.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła M. W., wnosząc o :

- stwierdzenie, że uchyla się decyzję w całości i orzeczenie, że należy się jej zwrot składki z tytułu nieprowadzonej działalności gospodarczej w 2008 r. , tj. firmy (...) w kwocie 1677,86 zł wraz z odsetkami ustawowymi i karnymi, które nie uległy przedawnieniu;
- uznanie i zasądzenie zapłaty odsetek ustawowych i karnych od kwoty 1677,86 zł od dnia wydania wyroku, tj. 31.01.2019 r. do dnia zapłaty;
- ustalenie i zasądzenie, że okres zwrotu składek nie przedawnił się (nie minęło 5 lat), ZUS powziął wiadomość z wyroku Sądu w dniu 31.01.2019 r., że jest nadpłata składki z 2008 r.

Skarżąca zarzuciła :

- wydanie decyzji z rażącym naruszeniem prawa ;
- bezpodstawne zamknięcie postępowania, gdy nie było dostatecznie wyjaśnione;
- bezzasadność twierdzenia ZUS o przedawnieniu nienależnie opłaconych składek za 2008 r. albowiem ZUS powziął wiadomość o nadpłacie z 2008 r. dopiero z wyroku Sądu z dnia 31.01.2019 r. i od tej daty należy liczyć 5 lat biegu przedawnienia;
- naruszenie prawa materialnego;
- brak mocy dowodowej;
- niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy;
- sprzeczność istotnych ustaleń organu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału;
- błędne ustalenie stanu faktycznego;
- nietrafność wysnutych wniosków;
- złą kwalifikację prawną;
- niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa oraz błędną jego wykładnię;
- uchybienia w postępowaniu, które mają wpływ na wynik sprawy;

- rażąco niesprawiedliwość;
- stronniczość;
- że organ celowo nie przedstawił dowodów z dokumentów z akt z ZUS, które przemawiają na korzyść skarżącej;
- że ze złożonych deklaracji ZUS sporządzonych przez płatnika w 2008 r. wynika, że były one sporządzane nieprawidłowo, ponieważ organ wymuszał płatność składek, zastraszał skarżącą wszczęciem egzekucji administracyjnej, mimo że nie prowadziła ona działalności gospodarczej, a dokonała jedynie zgłoszenia, że miała zamiar i dopiero będzie prowadzić działalność gospodarczą w przyszłości;
- że w piśmie Naczelnika Urzędu Skarbowego i w wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 31.01.2019 r. oraz pismach ZUS-u (w aktach sprawy) stwierdza się, że skarżąca nie prowadziła działalności gospodarczej w 2008 r., co jest jednoznaczne ze zwrotem nienależnie opłaconych – pobranych składek (brak terminu przedawnienia);
- nadgorliwość organu, która doprowadziła do tego, że gubi się w sprawach, że zamiast rozpatryć sprawę firmy (...) odnośnie zwrotu składek z 2008 r. w kwocie 1677,86 zł jako nienależnych, zgodnie ze złożonym wnioskiem, organ dodatkowo rozpatruje niezgodnie ze złożonym wnioskiem sprawę firmy (...) i zwraca jakąś nadpłatę za składki w kwocie 274 zł 13 gr, co jest niezrozumiałe dla skarżącej albowiem nie ma to żadnego związku z nadpłatą składek firmy (...).

Pozwany ZUS Oddział w B. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o :

- oddalenie odwołania;
- zasądzenie od odwołującej na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska procesowego organ rentowy podtrzymał twierdzenia (przedstawione uprzednio w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji) co do przedawnienia prawa do zwrotu nienależnie opłaconych przez powódkę składek za okres 2/2008 do 7/2008 oraz wypłaty odsetek za zwłokę, powodu przedawnienia prawa do ich zwrotu.

Dodatkowo Zakład wskazał, iż decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r. określił wysokość zadłużenia M. W. za okres 7/2013 – 5/2013, 12/2017 – 1/2018. Od tej decyzji złożyła ona odwołanie, w wyniku którego Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2018 r. (sygn. akt VI U 1918/18) zmienił tę decyzję i stwierdził, że M. W. nie jest dłużnikiem Zakładu z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres 7/2013 do 1/2018 oraz na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 12/2017 do 1/2018 i Fundusz Pracy za okres od 7/2013 do 5/2015.

W związku z tym Zakład dokonał zmian na koncie zgodnie ze wspomnianym wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy i anulował okres ubezpieczenia od 11.02.2008 r. do 15.07.2008 r., przywrócił pierwotne zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych od 1.06.2013 r. do 31.05.2015 r. z kodem ubezpieczenia 057000, wyzerował składki w dokumentach rozliczeniowych za okres od 2/2008 r. do 7/2008 oraz przywrócił preferencyjne podstawy wymiaru składek w dokumentach rozliczeniowych za okres od 6/2013 do 5/2015.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje :

We wniosku z dnia 28 lutego 2019 r. (data wpływu do ZUS Oddziału w B. – 1 marca 2019 r.) M. W. domagała się zwrotu nienależnie pobranych (opłaconych) składek za okres od 11.02.2008r. do 16.07.2008 r., uiszczonych z tytułu swojej działalności gospodarczej w ramach firmy (...), której - jak twierdziła wnioskodawczyni – w rzeczywistości nie prowadziła.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją organ rentowy odmówił zwrotu nienależnie opłaconych składek za powyższy okres (od lutego 2008 r. do lipca 2008 r.) w kwocie 1677, 86 ł i wypłaty odsetek za zwłokę, twierdząc, że prawo do ich zwrotu uległo przedawnieniu na podstawie art. 24 ust. 6g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. , poz. 300).

Istota sporu sprowadzała się zatem nie do kwestii czy składki za powyższy okres były należne czy też nie (którą bezprzedmiotowo poruszała w obszernym zakresie skarżąca M. W. w swoim odwołaniu) lecz do tego czy nienależnie opłacone składki (organ rentowy zarówno w swojej decyzji, jak i w toku procesu nie kwestionował faktu ich nienależnego opłacenia) uległy przedawnieniu – co podnosił organ rentowy jako zasadniczy motyw rozstrzygnięcia ujętego w decyzji Nr (...) z dnia 27 marca 2019 r., czy też składki te nie uległy przedawnieniu - jak twierdziła w swoim odwołaniu powódka.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższy spór podlegał rozstrzygnięciu na korzyść organu rentowego, gdyż składki za okres od lutego 2008 r. do lipca 2008 r. uległy przedawnieniu. Zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja odpowiadała zatem prawu. Instytucja przedawnienia nienależnie opłacanych składek uregulowana jest w szczególności w art. 24 ust. 6g. i 6 h ustawy systemowej.

Zgodnie z art. 24 ust. 6g nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia :

- 1) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b;
- 2) opłacenia składek, w przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b.

Z kolei zgodnie z art. 24 ust. 6h bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 6g, ulega zawieszeniu :

- 1) w przypadku wydania przez Zakład decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek – od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocne;
- 2) jeżeli wydanie decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek jest uzależniona od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd – do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż na okres 2 lat;

3) od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy;

4) w przypadku wydania przez Zakład decyzji stwierdzającej brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym lub obniżającej podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia - od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Nienależnie opłacone przez powódkę składki za okres od lutego 2008 r. do lipca 2008 r. przedawniły się w dniu 3 stycznia 2017 r. na podstawie art. 27 ust.1 oraz ust. 3 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378) w związku z art. 11 pkt 1 lit.b tej ustawy, który wprowadził nowelizację art. 24 ust. 6g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Powyższa nowelizacja ustawy systemowej dokonana art. 11 pkt 1 lit. b ustawy z 16 września 2011 r. skróciła termin przedawnienia nienależnie opłacanych składek z 10 do 5 lat (znowelizowany art. 24 ust. 6 g), a ponadto w przepisie art. 27 ust. 1 i ust. 3 ustawy redukującej wprowadzała regulację dotyczącą przedawnienia nienależnie opłacanych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6 g ustawy systemowej, których bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie ustawy redukującej, t.j. przed 1 styczniem 2012 r.

W myśl art. 27 ust. 1 ustawy z 16 września 2011 r. (redukującej obowiązki obywateli) do przedawnienia należności z tytułu składek, o których mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r. stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r.

Z kolei pkt 2 ust. 3 art. 27, który znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie wprost do przedawnienia spornych między stronami składek, stanowi iż przepisy ust. 1 i 2 art. 27 stosuje się odpowiednio m. in. do nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6g ustawy wymienionej w art. 11 (a więc ustawy systemowej). W związku z tym nie ulega najmniejszej wątpliwości i jest pewne, iż sporne nienależnie opłacone składki przedawniły się po upływie 5 lat od dnia wejścia w życie (3 stycznia 2012 r. – art. 112 w zw. z art. 115 kodeksu cywilnego) ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców.

Podkreślić przy tym należy, iż w okresie biegu tego terminu przedawnienia nie wystąpiły żadne okoliczności wskazane w art. 24 ust. 6h ustawy systemowej, które powodowałyby zawieszenie biegu tego terminu, gdyż brak na to dowodów.

Odnosząc się do podnoszonej przez powódkę we wniosku o zwrot nienależnie opłaconych składek i w odwołaniu okoliczności wydania przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w odrębnej sprawie o sygn. akt VI U 1918/19 wyroku z dnia 31 stycznia 2019 r, wskazać należy, iż wydanie tego wyroku nie miało dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotnego znaczenia. Wyrok ten nie dotyczył bowiem zadłużenia składkowego powódki z roku 2008, a z sentencji tego orzeczenia wynika wyraźnie, iż zaskarżona w tej sprawie decyzja została zmieniona w ten sposób, iż M. W. nie była dłużnikiem ZUS z tytułu składek na: ubezpieczenia społeczne za okres od lipca 2013 r. do stycznia 2018 r., ubezpieczenie zdrowotne za okres od grudnia 2017 r. do stycznia 2018 r. i Fundusz Pracy za okres od lipca 2013 r. do maja 2015 r. Przedmiot tego rodzaju rozstrzygnięcia wyznaczony został zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r., a kwestia podlegania bądź niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez M. W. w roku 2008 nie była objęta powyższą decyzją oraz wyrokiem z dnia 31 stycznia 2019 r.

(dowody : akta sprawy VI U 1918/18 oraz akta ZUS Oddziału w B., w których znajduje się decyzja z 31.01.2019 r.).

Ponadto wyrok ten wydany został już po upływie terminu przedawnienia składek, które są przedmiotem niniejszego procesu.

Postępowanie w sprawie VI U 1918/18 wszczęte zostało wnioskiem powódki z dnia 22.05.2018 r. o informację o stanie konta płatnika, który złożony został także po upływie terminu przedawnienia składek z roku 2008.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i argumenty natury prawnej Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c. oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego (ustawy systemowej) orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji zasądzono od strony przegrywającej spór na rzecz ZUS Oddziału w B. zwrot kosztów zastępstwa prawnego, których wysokość określona została według stawki minimalnej, adekwatnej do wartości przedmiotu sporu (art. 98 § 1 i § 3 K.p.c. w związku z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz. U. z 2018 r. poz. 265). Przepisy te przewidują przy wartości przedmiotu sporu w przedziale od 1500 zł do 5000 zł stawkę minimalną w wysokości 900 zł .